

ઘોરણા : 3

ગુજરાતી

૭. એક છલાંગે દરિયો કૃદો

ભાગ - 1

❖ ચાલો ગાઈએ ગીતકું :

લંકા તારી સળગી ગઈ
પુંછડી મારી સાજુ રહી..

તેલ પણ તારું, ગાભા તારા
દીવાસળી પણ તારી ગઈ
પુંછડી મારી સાજુ રહી..

સળગ્યાં મકાનો ને સળગ્યા મહેલો
ઉલ્લી બજાર પણ સળગી ગઈ
પુંછડી મારી સાજુ રહી..

□ વાત્તી

એક સરસ મજાનું જંગલ હતું. જંગલમાં
માતા અંજની અને પિતા કેસરી સાથે પુત્ર
હનુમાન રહે.

પિતા આખો દિવસ કામકાજ માટે ઘર બહાર રહે.
રોજ સવારે ઘરેથી જાય, સાંજે પાછા આવે.

ઘરમાં નાનકડા હનુમાન માતા સાથે વાતો કરે,
રમે અને માતાના કામમાં મદદ પણ કરે.
હનુમાન બધાં કામ ખૂબ ઝડપથી પતાવી છે.
બાકીનો બધો સમય માતા સાથે વાતો કરે અને રમે.

એક દિવસની વાત છે. અંજની માતાને રસોઈ બનાવવાનો

સમય થયો હતો પણ હનુમાન તો માતા સાથે રમવા માગતા હતા.

માતાએ વિચાર્યુ, 'હનુમાનને કોઈ એવું કામ સોંપું કે જેથી એ કામ પૂરું
કરતાં એને સમય લાગે અને એટલીવારમાં હું રસોઈ કરી દઉં.

પછી હનુમાન આવશે ત્યારે એના બાપુજી પણ આવશે. ગણેય જણ સાથે
જમીને પછી નિરાંતે વાતો કરીશું.'

આમ વિચારી તેમણે કહ્યું, “બેટા હનુમાન, જંગાલમાંથી શોડિં
પાકાં ફળ લેતો આવ.” “જી, માતાજી.” હનુમાને જવાબ
આપ્યો.

હનુમાન તો ઘરની બહાર નીકળ્યા અને પોતાના જમણા
હાથનો અંગૂઠો પકડ્યો. અરે આ શું? હનુમાન તો મોટા ને
મોટા થવા લાગ્યા. હાથ પણ લાંબા ને લાંબા થવા લાગ્યા!

પોતાનો હાથ લંબાવીને ફરનાં જાડ પરશી પાકાં ફળ
તોડી લીધાં હજુ તો માતા રસોડામાં ગયાં ન ગયાં
ચાં તો ફળ હાજર!

“હેં? એટલીવારમાં પાકાં ફળ આવી ગયાં? તારા બાપુ
લાવ્યા?” હનુમાને કંઈ જવાબ ન આપ્યો.
એ તો મરકમરક હસતા રહ્યા. માતાજી વાત સમજુ ગયાં.

સમજુ, મને ખબર છે, જમણા હથનો અંગૂઠો પકડીને

તને મોટા થતાં આવડે છે!"

"ચાલોને મા, આપણે કંઈ રમીએ!"

હનુમાને વિનંતી કરતાં કહ્યું. “ના બેટા, હમણાં તારા બાપુજી
આવશે. એમના માટે જમવાનું બનાવવાનું બાકી છે.
જમીને પણી આપણે રમીશું.” “ના, મારે તો અત્યારે જ રમવું છે.”

ઠીક છે, તું એકલો એકલો બહાર રમ. હું ઘરમાં રસોઈ બનાવું.
પણ જોજે પાછો, વારેવારે ઘરમાં આવીને મને હેરાન ન કરતો.”

હનુમાને જવાબ ન આપ્યો, માત્ર મરકમરક હસ્યો.

“તું એમ નહીં માને. લાવ ઘરની જળી બંધ કરી દઉં. પછી
કેવી રીતે આવીશ?” એમ કહીને માતાએ જળી બંધ કરી અને
રસોઈ કરવા બેઠાં.

હનુમાન ઘરની બહાર અને માતાજી અંદર. માતાજી રોટલી
બનાવતાં જાય અને છાબડીમાં મૂકતાં જાય.
થોડીવાર પણ માણે છાબડીમાં જોયું તો એક પણ રોટલી નહીં.
આજબાજુ જોયું, પણ કોઈ દેખાયું નહીં.

માને વહેમ પડ્યો. એટલે મોટા અવાજે બૂમ પાડી, “હનુમાન!”

હનુમાને બહારથી જ કહ્યું, “હા મા”. “જો મને ખબર છે કે રોટલી
તં જ ખાધી છે. પણ મને એ કહે કે તું અંદર આવ્યો ક્યારે અને
કેવી રીત?”

મરકમરક હસીને હનુમાને કહ્યું, “અંગૂઠો પકડીને મોટા થવાય
એમ ટચલી આંગળી પકડું તો નાના પણ થવાય છે.”
“એમ? એટલે તું જળની વચ્ચેની જગ્યામાંથી આવ્યો’ તો એમ ને?”

હા મા'. "હે ભગવાન, આ છોકરો મને જંપવા જ દેતો નથી!"
એમ કહીને હનુમાનને લાડથી તડી લીધો.

□ વાતચીત :

(૧) તમે ઘરમાં ક્યાં ક્યાં તોફાન કરો છો?

✓ હું ઘરમાં અનેક તોફાન કરું છું. જેમ કે, દુધદોળિનાખવું,
વસ્તુ છુટી ફેંકવી, નાનાં છોકરાંને પજવવાં, કૃતરાની પુંછડી
એંચવી, બિલાડીને નવડાવવી, દીવાલ પર લિટા કરવા
વગેરે.

(૨) તમે તોફાન ન કરો તે માટે મમ્મી / પખા તમને શું કહે છે?

✓ હું તોફાન ન કરું તે માટે મમ્મી/પખા મારાં વખાણ કરે છે અને મને કઈક લઈ આપવાની લાલચ આપે છે. ઉપરાંત તોફાનથી થતાં નુકશાન વિશે સમજાવે છે.

(૩) તમે કેવી મસ્તી/મજાક કરો તો મમ્મી-પખા ખુશ થઈ જાય છે?

✓ હું ફૂતરા-બિલાડી સાથે મસ્તી/મજાક કરું તો મમ્મી-પખા ખુશ થઈ જાય છે.

(૪) હનુમાનનું ક્યું તોફાન તમને બહુ ગમ્યું?

✓ હનુમાનનાં માતાજી રોટલી બનાવતાં ગયાં અને છાબડીમાં મૂકતાં ગયાં.

હનુમાન ટચલી આંગળી પકડીને નાના થઈ ગયા અને છાબડીમાંની બધી રોટલીઓ ઘાઈ ગયા. હનુમાનનું આ તોફાન મને બહુ ગમ્યું.

(૫) હનુમાનને હમેશાં શું કરવું ગમતું હતું?

✓ હનુમાનને હમેશાં માતા સાથે વાતો કરવાનું અને રમવાનું ગમતું હતું.

(૬) ‘હજી તો માતા રસોડામાં ગયાં ન ગયાં ત્યાં તો ફળ હાજર!’ આ

વાક્યને આધારે કહો કે હનુમાન ફળ લાવ્યા ત્યારે માતા રસોડામાં હશે?

✓ ‘હજી તો માતા રસોડામાં ગયાં ન ગયાં ત્યાં તો ફળ હાજર!’ આ વાક્યને આધારે કહી શકાય કે હનુમાન ફળ લાવ્યા ત્યારે માતા રસોડામાં હશે.

(૭) માતાએ એવું કેમ માન્યું કે રોટલી હનુમાને જ ખાધી હશે?

✓ માતા રસોડામાં ગયાં ન ગયાં ત્યાં તો હનુમાનજીએ ફળ
તોડી લાવી હાજર કર્યો. આ પરાક્રમ પરથી માતાજી સમજી
ગયાં કે રોટલી હનુમાને જ ખાધી હશે.

(૮) હનુમાન પોતાના શરીરે નાનું-મોકું કેવી રીતે કરતા હતાં?

✓ હનુમાનજુ જમણા હાથનો અંગૂઠો પકડીને પોતાના શરીરને મોકું કરતા હતા અને ટચલી અંગાળી પકડીને પોતાના શરીરને નાનું કરતા હતા.

(૬) માતાએ હનુમાનને પાકાં ફળ લાવવાનું કેમ કર્યું હશે?

✓ માતાએ વિચાર્યુ કે હનુમાનને કોઈ એવું કામ સોંપું કે જેથી એ કામ પૂરું કરતાં એને સમય લાગે અને એટલી વારમાં તે રસોઈ બનાવી શકે. પાકાં ફળ શોધવામાં વધારે સમય લાગે તેથી માતાએ હનુમાનને પાકાં ફળ લાવવાનું કર્યું હશે.

(૧૦) આ ઘટના ક્યા સમયની હશે - સવાર, બપોર કે સાંજની?
તમને કેવી રીતે ખબર પડી?

✓ આ ઘટના સાંજના સમયની હશે; કારણ કે પિતા આખો દિવસ
કામકાજ માટે બહાર રહેતા. રોજ સવારે ઘરેશી જાય, સાંજે
પાછા આવે. માતાએ રસોઈ બનાવવાના સમયે હનુમાનને કામ
સોંઘ્યું હતું.

(૧૧) હનુમાનની જેમ તમારે નાના-મોટા થવાનું હોય તો શું શું
કરો? એ.ત. માથા પર ટપલી મારો, કાન ખેંચો વગેરે.

✓ હનુમાનની જેમ મારે નાના-મોટાથવાનું હોય તો હું ચપટી
વગાડું. જમણા હાથની ચપટી વગાડતાં મોટા થવાય અને
ડાબા હાથની ચપટી વગાડતાં નાના થવાય.

(૧૨) તમે હનુમાનની જેમ નાના મોટા થઈ શકતા હો તો
શું શું કરો?

✓ હું હનુમાનની જેમ નાનો-મોટો થઈ શકતો હોઉ તો ૬૨
જવા માટે મોટો થઈ જાઉં અને ભીડમાં હું નાનો થઈ
જાઉં.

❖ નીચે આપેલાં વાક્યોમાં શબ્દોની લેણસેળ થઈ ગઈ છે,
પાઠમાંથી શોધીને સાચાં વાક્યો લખો :

(૧) હતો બનાવવાનો માતાને સમય થયો રસોઈ

➤ માતાને રસોઈ બનાવવાનો સમય થયો હતો.

(૨) એક પણ શોડીવાર જોયું પછી માચે તો રોટલી નહીં છાબડીમાં

➤ શોડીવાર પછી માચે છાબડીમાં જોયું તો એક પણ રોટલી નહીં.

(૩) લંબાવીને પરથી આડ હાથ ફૂરના ફળ તોડી પોતાનો લીધાં પાંકાં

✓ પોતાનો હાથ લંબાવીને ફૂરનાં આડ પરથી પાકાં ફળ તોડી લીધાં.

(૪) જાય રોટલી જાય મૂકતાં બનાવતાં અને માતાજી છાબડીમાં

➤ માતાજી રોટલી બનાવતાં જાય અને છાબડીમાં મૂકતાં જાય.

(૫) પકડીને થતાં અંગૂઠો હાથનો છે તને મોટા આવડે જમણા

➤ જમણા હાથનો અંગૂઠો પકડીને તને મોટા થતાં આવડે છે!

□ જોડીમાં કામ કરો :

- નીચે આપેલા શબ્દોમાં યોગ્ય સ્વર રિલ (ા, િ, િં, ઉ, ઊ, િં, િંન)
- ઉમેરીને નવા શબ્દ બનાવો.

ઉદ્દેશ : હનમન - હનુમાન

(૧) મતજ - માતાજી

(૨) કસર - કેસરી

(૩) અગાદ

- અંગૂઠો

(૪) અગાજ

- અંગાજી

(૫) અજન

- અંજની

(૬) ટયલ

- ટયલી

THANKS

FOR WATCHING